

Kontrast (minimální páry)

[b]

[p]

plozíva

plozíva

labiála

labiála

znělá

neznělá

[d]

[t]

plozíva

plozíva

alveolára

alveolára

znělá

neznělá

[z]

[s]

frikativa

frikativa

alveolára

alveolára

znělá

neznělá

drá[b]-ů drá[p]-ů

plo[d]-y plo[t]-y

li[z]-u li[s]-u

= minimální páry založené na kontrastu znělosti

Rysy a přirozené třídy (natural classes)

[b]	[p]	[d]	[t]	[z]	[s]
[stop] ?	[stop] ?	[stop] ?	[stop] ?	[continuant]	[continuant]
[labial] U	[labial] U	[coronal] A	[coronal] A	[coronal] A	[coronal] A
[voice] L		[voice] L		[voice] L	

[b d z] = [voice] / L

Konsonantické třídy: obstruenty

		plozívy		frikativy	
		[stop]/ʔ		[continuant]	
[labial]	U	p	b	f	v
[coronal]	A/I	t	d	s ʃ ʃ̥	z ʒ ʒ̥
[palatal]	I	c	ɟ		
[velar]	U	k	g	x	
[pharyngeal]	A	ʔ			ħ
			[voice]/L		[voice]/L

Konsonantické třídy: sonory

	[labial]	[coronal]	[palatal]	[velar]
	U	A/I	l	U
[nasal]/N	m ɱ	n	ɲ	ŋ
[rhotic]		r		
[lateral]		l		

Rysy a fonologické alternace

- predikce: hlásky sdílející rys/y budou sdílet fonologické chování

drá [b] -ů	drá [p] -ů	plo [d] -y	plo [t] -y	li [z] -u	li [s] -u
drá [p]	drá [p]	plo [t]	plo [t]	li [s]	li [s]

- znělé hlásky se chovají podobně: v češtině alternují s neznělými ve finální pozici → **neutralizace** znělostního kontrastu

Reprezentace alternací

alternance = výsledek fonologického procesu, tj. ztráta znělosti na konci slova (*final devoicing*)

[voice] → ∅ / _#

L → ∅ / _#

[b d z] → [p t s] / _#

Fonologická forma (generativní model)

hloubková (*underlying*)

fonologická forma

= forma uložená v
mentálním lexikonu

</**plot**/, FENCE>

</**plod**_[voice]/, FETUS>

</**-i**/, Nominativ, Plurál>

fonologická

derivace

= pravidla aplikovaná
na lexikální formy

[voice] → ∅ / _#

/**plot**/ ✘

/**plod**/ ✓

/**plot-i**/ ✘ /**plod-i**/ ✘

povrchová (*surface*)

fonologická forma

= forma, kterou
slyšíme

[**plot**]

[**plot**]

[**ploti**] [**plodi**]